

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vznik, vývoj a fungování sekt – náboženská hnutí v Koreji

**The Emergence, Development, and Functions of Sects – Religious Movements in
Korea**

OLOMOUC 2023 Alena Veverková

Vedoucí práce: Petra Lee, MA

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne:

Alena Veverková

Anotace

Tato bakalářská práce pojednává o vývoji a fungování náboženských sekt v moderní korejské společnosti. První část práce se krátce zabývá historií náboženství v Koreji – jak zahraničního, tak domorodého původu. Následně se soustředí na výzkum původních náboženských hnutí, jejich fungování v současné společnosti. Nakonec se věnuje sektám ze zahraničí, které fungují v oblasti Jižní Koreje. Cílem této práce je zjistit, jakým způsobem ovlivňují sekty životy Korejců a jak se korejské sekty šíří do světa.

Název práce: Vznik, vývoj a fungování sekt – náboženská hnutí v Koreji

Počet stran: 41

Počet znaků včetně mezer: 64 220

Počet použitých zdrojů: 40

Klíčová slova: nové náboženské hnutí, sekta, náboženství, víra, Korea

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala paní Petře Lee, MA za odborné konzultace a rady v průběhu zpracování této bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat své rodině a také přátelům za podporu a motivaci.

Obsah

Anotace	3
Úvod	6
1. Náboženství	7
1.1 Náboženství ve světě	8
1.1.1 Historie a základní přehled světových náboženství	8
1.2 Sekty, kulty a náboženská hnutí	11
1.2.1 Vznik náboženského hnutí	13
1.2.2 Světové sekty	14
2. Náboženství na Korejském poloostrově	17
2.1 Náboženství v Koreji	17
2.1.1 Šamanismus.....	17
2.1.2 Buddhismus.....	18
2.1.3 Taoismus	19
2.1.4 Křesťanství	20
2.2 Nová korejská náboženství.....	21
3. Analýza	24
3.1 Historický důvod úspěchu korejských nových náboženských hnutí	24
3.2 Psychologický důvod úspěchu korejských nových náboženských hnutí	26
3.3 Korejská nová náboženská hnutí v dnešní době.....	27
3.4 Korejští misionáři ve světě	32
3.5 Dopady na život.....	34
Závěr	35
Resumé	36
Použité zdroje	37

Úvod

V posledních letech můžeme slyšet o nárůstu náboženských sekt všude ve světě. V Koreji se však jedná o dlouhodobý jev zapříčiněný mnoha faktory. Tato práce se proto bude zabývat jednotlivými důvody jejich úspěchu včetně historického vývoje a psychologie za úspěchem hnutí.

První kapitola zahajuje práci úvodem do problematiky. Definiuje základní pojmy „náboženství“ a „spiritualita“ a následně rozdělí náboženství na různé typy. V další části shrne způsoby vzniku náboženství, historii a krátce představí ty nejvýznamnější. Dále vysvětlí rozdíl mezi sektou, kultem a náboženským hnutím. Vysvětlí, jak a proč takové náboženské hnutí vzniká, a také ukáže příklady nejznámějších sekt.

Druhá kapitole se zaměřuje na náboženství na Korejském poloostrově. Představuje nejvlivnější náboženství, jako jsou šamanismus, buddhismus, taoismus a křesťanství včetně historie zaměřené na poloostrov. V druhé části se poté věnuje novým korejským náboženstvím. Krátce zjišťuje jejich vznik, historii a základy učení.

Třetí, poslední, kapitola se na začátku věnuje historickému důvodu úspěchu korejských sekt. Zjišťuje, co ovlivnilo rozvoj korejských sekt z historického hlediska, ale v druhé části zkoumá také důvody psychologické. Poté zjišťuje, jaká korejská nová náboženská hnutí jsou úspěšná také v dnešní době a kolik mají přibližně věřících. Nakonec se zabývá korejskými misionáři ve světě a dopadem na život v takové sektě. Z důvodů nedostatku informací o současném stavu náboženství v Severní Koreji je poslední část práce zaměřena zejména na Jižní Koreu.

1. Náboženství

Jako první je potřeba rozeznávat rozdíl mezi náboženstvím a spiritualitou. Tyto podobné, avšak nesynonymní pojmy mnoho lidí považuje za jedno a to samé. Ve skutečnosti ovšem jedinec může být spirituálně založený, ale bez náboženského vyznání. Pokud mluvíme o náboženství, jedná se o držení tradic a starých kořenů. Naopak spiritualita, je něco nového, nadčasového. Dalo by se tedy říci, že dané pojmy jsou skoro až protikladné. Podle profesora psychologie zabývajícího se náboženstvím a spiritualitou Kennetha Paragmenta se jedná o stejný vztah jako „dobré versus špatné“.¹

Definovat náboženství z filozofického hlediska není vůbec jednoduchý úkol. Každý jej vnímá jinak. Závisí na nejrůznějších okolnostech, jako věk jednotlivce, geografické umístění, politická situace apod. Dále se definice může lišit podle úhlu pohledu. Podle toho, zda se se jej snažíme popsat z pohledu politického, psychologického či filozofického, se vždy dobereme k jiné odpovědi. V základě se ale jedná o skupinovou, organizovanou víru lidí se sdílenými představami a ideály. Tito lidé praktikují různé formy rituálů.²

Co je a co není náboženství je v České republice rozhodnuto ministerstvem kultury. Zákon říká, že „církve a náboženská společnost vzniká dobrovolným sdružováním fyzických osob“. Zároveň český zákon stanovuje, že nesmí potlačovat práva a svobodu, podporovat násilí, porušování zákonů, anebo nesmí utajovat část svého učení.³ Stejně tak jako v ČR i ostatní země dohlíží na určování náboženství zákonem. Nejedná se však o všechny státy, například Jižní Korea zákony stanovující náboženství nemá.

Náboženství můžeme dělit na různé typy. Jako první rozlišujeme systémy teistické a neteistické. V teistických systémech je kladen důraz na existenci božstva. V neteistických náboženstvích není popírána existence božstva, ovšem pro danou víru nejsou důležitá. Víra v neexistenci božstva je poté ateismus. Teistická náboženství dále

¹ ŘÍČŇAN, Pavel. *Psychologie náboženství a spirituality*. Portál, 2007, str. 50.

² TURNER, Jonathan, et al. *The Emergence and Evolution of Religion: By Means of Natural Selection*. New York: Routledge, 2017, str. 11.

³ Zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů.

můžeme rozdělit na monoteistická, která striktně uznávají pouze jednoho boha, polyteistická, která uznávají desítky až nespočet božstev, a nakonec henoteistická, jejichž vyznavači věří v existence božstev, ale důležitý je pro ně pouze jeden nebo jen několik z nich. Takové dělení můžeme usnadnit na rozdělení monoteistické a nemonoteistické.⁴

Mezi jeden z nejpodstatnějších aspektů mimo množství božstev, podle kterého také určíme podstatu náboženství, je způsob vnímání času. To ovlivňuje nejen celý život věřících, ale také společnost, ve které převládá. Na jedné straně máme lineární náboženské systémy. Ty učí, že máme začátek a konec. Stvoření a apokalypsu. Narození a smrt. Nic netrvá věčně, a také proto je čas omezený. Z toho dále plyne vyšší morální odpovědnost a kratší doba na to něčeho dosáhnout. Své konání jedinec již těžce odčiní. Čin je zde brán jako věc, která bude potenciálně trestána či odměněna od boha. Na druhé straně máme starší cyklické náboženské systémy, ve kterých se čas věčně opakuje. Za každým cyklem plynule navazuje další. Na vyznavače je poté kladen menší nátlak, poněvadž špatný skutek nemusí být definitivní. Má další mnohé životy na odčinění a nápravu. Čin je zde vnímám širším způsobem, kdy myšlenka může mít stejnou váhu jako konání. Takový pohled na svět poté ovlivňuje nejen jedince, ale také celou společnost, ve které převládá.⁵

1.1 Náboženství ve světě

1.1.1 Historie a základní přehled světových náboženství

Vznik náboženství byl zcela přirozený proces. Jakmile se u lidí vyvinula inteligence a schopnost emocionálně vnímat své okolí, potřebovali vysvětlení pro nesrozumitelné jevy. Proto vymýšleli nejrůznější varianty původu onoho jevu. Zejména se jedná o vysvětlování stárnutí a smrti. Bylo potřeba sdělit dětem, že lidé, které znali, již nežijí, a

⁴ WAINWRIGHT, William. Monotheism. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* [online]. The Metaphysics Research Lab, Department of Philosophy, Stanford University, 2018 [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://plato.stanford.edu/entries/monotheism/>

⁵ HELMAN, Cecil G. Cultural aspects of time and ageing: Time is not the same in every culture and every circumstance; our views of ageing also differ. *EMBO Reports*. European Molecular Biology Organization, 2005, 6(1), 54-58.

podat jim odpovědi na otázky, jež se s tím od zvědavých dětí nesly. Řešením tedy bylo začít mluvit o posmrtném životě. Sami jedinci, již s touto variantou přišli, jí však také chtěli věřit. Víra v život po smrti plný všeho, co jsme kdy chtěli, či v znovuzrození přináší útěchu oproti obyčejné smrti, konce všeho. Dále již vývoj víry pokračoval zcela samovolně a přirozeně. Jedinec, jenž sám v něco věří, snadně přesvědčí ostatní. Obzvláště, pokud posluchači sami hledají vysvětlení. Aneb jedná se o stejný postup jako u vzniku sekty. Dalo by se vlastně říci, že podle definice sekt, čímž se zabývá tato práce v další části, byla všechna náboženství ze začátku sektou.⁶

Je dokonce pravděpodobné, že první formy rituálů existovaly již stovky tisíc let před vznikem plně funkčního náboženství. Rituálem nemusí být nutně myšlen akt spojený s vírou. V dnešní době se jedná o důležitou část každodenních interakcí jako například podání ruky při seznamování s druhým člověkem. Zejména začátek používání objektů k vykonávání rituálů se však stalo jedním z důležitých milníků pro vznik náboženství.⁷

První náboženství mají pět stejných navzájem se prolínajících znaků. Těmi jsou existence domněnek, jež platí pro všechny věřící stejně, zavedení funkce kněží, učitelů, misionářů apod., víra ve všemocné bytosti, díky kterým je možno vysvětlit nejrůznější jevy. Dále je to formování silných morálních hodnot, jejichž dodržování se odměňuje a porušování se může trestat, a nakonec stavění víry na nejrůznějších mýtech a příbězích.

Bohužel zpětně již nejsme schopni zjistit, jak přesně vypadala první náboženství a co nauka kázala. Můžeme si o nich vytvořit představu pouze pomocí nalezených artefaktů, maleb anebo náboženských staveb. Příkladem mohou být civilizace z Egypta a Mezopotámie. Víme, že zdejší kultury byly velice silně nábožensky založeny, ovšem podobu víry již neznáme a můžeme se jen domnívat.⁸

Nejstarším náboženským celkem je animismus. Jedná se o shluk prvních představ a snah vysvětlit nevysvětlitelné. Má nejrůznější podoby, jelikož představy se všude po světě lišily a vyvíjely nezávisle na sobě. Zakládá se na víře v magii, nadpřirozeno a existenci duchovních bytostí. Hlavní představitelé jsou často šamani. Jedná se o jakési

⁶ HOLLIDAY, Robin. Human ageing and the origins of religion. *Biogerontology*. Netherlands: Kluwer Academic Publishers, 2001, (2), str. 73-75.

⁷ TURNER, Jonathan, et al. 2017, str. 12–13.

⁸ HOLLIDAY, 2001, str. 75-77.

čaroděje, kteří fungují jako mezník mezi hmotným a nemateriálním světem. Vedou různé rituály nejčastěji pro komunikaci s duchy. Ty často vypadají jako divadelní představení s tancem, hudbou a nápaditými kostýmy. Samotné rituály se mohou lišit podle příležitosti a důvodu jejich konání. Nezřídka se duchům a božstvům poskytují obětiny v živých i věcných podobách. Do dnešní doby nejvíce přetrvává v Koreji a Japonsku.⁹

Další starou vírou pocházející z první poloviny tisíciletí př. n. l. je hinduismus. Věřící chápou čas cyklicky. Jsou uvězněni v koloběhu života zvaného *sansára*, ze kterého se snaží vysvobodit dosažením nirvány, což je jakýsi harmonický stav bytí. Na světě je přitom poutá zákon *karmy*. Ten říká, že každý si ukládá karmický dluh za jakékoliv své konání, který jim daný skutek jednoho dne vrátí. Dělí obyvatelstvo na kasty a ortodoxní hinduisté také věří, že se hinduistou může člověk pouze narodit. Původně uctívali nejrůznější hory a řeky, zejména řeku Ganga, ale časem bylo do náboženství přivedeno také uctívání mudrců.

Buddhismus, pocházející ze 6. století př. n. l., je dalším světovým náboženstvím převažujícím v Asii. Zakládá se na existenci osoby Siddhárthy Gautamy, neboli Buddha ze 6. století př. n. l., který celé náboženství založil a začal učit. Členové věří v nirvánu a je pro ně důležitá nauka o Čtyřech ušlechtilých pravdách. Ta mluví o strasti, jejím vzniku, zničení a cestě k jejímu zničení. Tradice se dlouhou dobu předávala pouze ústně, a proto se od té původní může místy lišit. Časem se z něj začalo vydělovat mnoho různých učení. V Koreji, Japonsku i Číně převažuje mahájánový buddhismus.^{10 11}

V porovnání s předchozími náboženstvími má největší počet věřících křesťanství. K roku 2015 se k němu hlásilo 2,3 miliardy věřících, což je zhruba 31,2 % světové populace. Podle výzkumu od Pew Research Center však vyplývá, že množství křesťanů zejména v Evropě rapidně ubývá. Důvodem je malá porodnost a příchod muslimských věřících s vyšší porodností. Muslimská populace má medián věku přibližných 24 let,

⁹ TAYLOR, Bron. *The Encyclopedia of Religion and Nature*. Continuum, 2005. str 78-81.

¹⁰ Směr buddhismu, který se snaží držet původního učení.

¹¹ DE CRUZ, Helen. Religion and Science. *Stanford Encyclopedia of Philosophy* [online]. The Metaphysics Research Lab, Department of Philosophy, Stanford University, 2022 [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://plato.stanford.edu/entries/religion-science/>

zatímco pro křesťany dosahuje až 30 let. Můžeme tedy čekat, že islám časem bude na první příčce.¹²

Islám, tedy druhé nejrozšířenější světové náboženství, má největší množství věřících v regionech od Afriky až po Filipíny. Je přísně monoteistický s lineárním pojetím času. Zakládá se na posvátné knize Korán, kterou zaslal bůh Alláh proroku Muhammadovi začátkem 7 století n. l. pro nastolení řádu na zemi, a silně prolíná do politiky. Dělí se na ší'itský a sunnitský islám. Ší'itský islám klade důraz na autoritu, racionalitu a říká, že islám je jediná pravda. Sunnitský se snaží o zachování tradice od Proroka Muhammada.¹³

1.2 Sekty, kulty a náboženská hnutí

Nejen náboženství, ale také samotné sekty se dají dělit do nejrůznějších typů. Takové řazení ale může být složité, jelikož mnohé okolnosti vzniku sekty, způsoby jejich fungování apod. nemusí být známy, anebo mohou být skrývány. Naopak můžeme vidět prvky jiné, které nebude možno zařadit do žádné existující kategorie. Poté vzniká rychlý růst kategorií nových. Proto bylo nutné najít ideálního zástupce sekty, aby se od něj dále odvíjely další definice a typy.

Najít ideálního zástupce ovšem také není jednoduchý úkol, jelikož existuje velké množství definic sekt a stejně jak bylo řečeno na začátku práce u definice náboženství, jedná se o vcelku subjektivní pojem, na který každý vědec nahlíží z jiného hlediska. Americký křesťanský teolog H. Richard Niebuhr řekl, že „sekta je nestabilní druh náboženské organizace, která se časem přetvoří v samotné náboženství. Taková změna nebude vyhovovat mnoha členům, jelikož již nebude naplňovat jejich potřeby, což zapříčiní vznik nové sekty“.¹⁴ Jedná se tedy o nekonečný cyklus. Například podle jiné

¹² MCCLENDON, David a Conrad HACKETT. Christians remain world's largest religious group, but they are declining in Europe. *Pew Research Center* [online]. 5.4.2017 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2017/04/05/christians-remain-worlds-largest-religious-group-but-they-are-declining-in-europe/>

¹³ DE CRUZ, 2022.

¹⁴ STARK, Rodney a Bainnridge WILLIAM SIMS. Of churches, sects, and cults: Preliminary concepts for a theory of religious movements. *Journal for the Scientific Study of Religion*. Wiley, 1979, str. 122-123.

definice od B. Johnsona se ale jedná o skupinu, která „odmítá své sociální prostředí a potenciálně ho chce i měnit.“¹⁵ Náboženství okolí naopak přijímá. Ideální sekta by tedy byla takové hnutí, které své okolí odmítá do úrovně, kdy její členové jsou zákony porušující zločinci.

Johnson také definoval náboženské hnutí a náboženskou instituci. Náboženské instituce jsou stabilní sociální struktury. Přijímají tedy své sociální okolí a mají vnitřní strukturu s nejrůznějšími rolemi. Náboženská hnutí se nachází na protipólu, kdy odmítají své okolí a chtějí do něj zasahovat. Dále také určuje, že pokud se taková náboženská struktura pohybuje blíže k hranici odmítání, jedná se o sektové hnutí. Pokud odmítání okolí není tak vážné, jedná se o náboženské hnutí.¹⁶

Taková definice ale není dostačující, a proto přichází na řadu další dělení od Niebuhra. Ten dále rozděluje sekty na inovativní, tedy takové, které se neopírají o žádné již existující náboženství. S pomocí vypůjčování již existujících prvků ze svého okolí či jiných organizací si tvoří vlastní zvyky, symboly a hodnoty. Na druhé straně můžeme najít sekty, které se odvíjí od již existujícího náboženského celku, jenž funguje v jiné společnosti nebo části světa. Často o sobě tvrdí, že jsou zástupci daného celku, a bývají vázány na jednu oblast. Takové skupiny se také dají nazývat kulty.

Můžeme tedy říci, že sekty mají vazby na existující náboženství či na jiná hnutí. Zakladatel bývá člen dané skupiny, popřípadě se sekta od ní sama oddělila. Nevykazuje tedy snahu o vytvoření nového náboženství, ale spíše o lepší výklad již existujícího. Kulty na druhou stranu představují novou inovativní víru, která buďto vznikla na daném místě, nebo zástupci tvrdí, že zastupuje náboženství existující na jiném místě, ovšem novým způsobem. O těch se více dozvíme v druhé části práce, jelikož podle dané definice jsou křesťanské kulty nejrozsáhlejším druhem sekt nacházejícím se v Jižní Koreji.

Kulty samotné se pak dále dělí na tři skupiny podle úrovně organizovanosti. Nejméně organizované kulty jsou založené na nabírání a učení svých stoupenců skrze knihy, časopisy a popřípadě také setkání s pasivním poslechem výkladu. Aktivity nejsou nijak složitě organizovány. Druhou skupinou jsou kulty se střední úrovní

¹⁵ JOHNSON, Benton. On Church and Sect. *American Sociological Review*. 1963, 28(4), 539-549, str. 542.

¹⁶ JOHNSON, 1963, str. 543-544.

organizovanosti. Takové skupiny již konají interaktivní individuální setkání. Úroveň organizace je ovšem stále tak nízká, že členové nejsou příliš věrní jedné víře a často bývají zároveň i v jiné podobné organizaci. Nakonec existuje již plně organizovaný kult, který lze od sekty rozeznat pouze úrovní odmítání okolí a způsobem založení.¹⁷

1.2.1 Vznik náboženského hnutí

Jak již bylo řečeno výše, podle vzniku je možné určit druh sekty. Sektové hnutí vzniká odpojením od již existující náboženské instituce nebo odchodu člena za účelem vytvoření nového hnutí. Naopak kult vzniká tvorbou nového hnutí či jistou inovací již existujícího celku.

Mohlo by se zdát, že nových náboženských hnutí začalo vznikat od druhé poloviny dvacátého století až po století současné mnohem více než kdykoliv dříve. Ve skutečnosti ale pouze začal stoupat zájem o dané celky ze strany vědců, a proto se jim dostává větší pozornosti od širší veřejnosti. Sekty bývají často uzavřené skupiny nacházející se v menších oblastech, což je do dob globalizace pouze skrývalo před zraky světa. Nová náboženská hnutí tu s námi jsou však od jakživa.¹⁸

Důvodů pro připojení jedince k takové psychicky a někdy i fyzicky škodlivé organizaci může být celá řada. Vědci se již dlouho snaží najít společný faktor. Jednou z možností může být nedostatečná pozornost či dokonce absence rodičů v životě členů. Člověk si od dětství vytváří vazby na své nejbližší a poté má také tendence jít v jejich stopách a následovat stejnou víru. Pokud ale tyto vazby chybí, jedinec je začne vyhledávat na jiném místě. Taková náboženská hnutí následně poskytují blízký vztah s dalšími členy, psychickou a také morální podporu. Stejná situace může nastat i v dospělém věku, kdy člověku chybí vazby na partnera a sekta nabízí potřebnou stabilitu. Dále mají členové sekt jistý druh osobnosti, který se dožaduje odpovědí, vidí svět negativně a má zvýšené tendence k depresím. Před konverzí navíc tyto lidé často

¹⁷ STARK, Rodney a Bainnridge WILLIAM SIMS, 1979, str. 122-126.

¹⁸ GEORGE D., Chrystides. *Historical Dictionary of New Religious Movements*. 2. Scarecrow Press, 2011, str 1-4.

prošli nějakou negativní zkušeností. Život v hnutí následně tento záporný pohled na svět prohlubuje, ale zároveň poskytuje psychologickou kompenzaci.¹⁹

1.2.2 Světové sekty

Nejnovějším trendem mezi sektami jsou kultury založené na fenoménu UFO. Největší pohled na sebe strhly tři události, které UFO hnutí také zviditelnily. Jedná se o hromadnou sebevraždu členů sekty Heaven's Gate v Ametruce roku 1997, dále v roce 1998 předpovídal v Číně Chen Tao seslání létacích talířů pro záchranu světa, což se nejen nevyplnilo, ale kult byl s největší pravděpodobností rozpuštěn. Poslední velikou událostí, která pomohla k popularizaci, bylo oznámení vytvoření úspěšného klonu člověka nazvaného Eva. Tento incident má na starost hnutí International Ra lian. Další incidenty poté pouze přibývaly. Dnes je takových sekt celá řada.²⁰ Mezi jedny z větších patřily mimo jiné Vesmírní lidé původem ze Šumperska. Ti nejen navazují na nabourání celonárodního britského novinového vysílání v roce 1977 s poplašnou zprávou o přiletu vesmírných talířů, které se dostalo až do půl milionu domácností²¹, ale také konali celorepublikový sraz na náměstích v roce 2000, kdy čekali na přilet svého spasitele Aštara. Ten ovšem nikdy nedorazil. I přesto sekta zcela nezanikla, ovšem již není aktivní.²²

Největší a také nejvlivnější UFO sektou dnešní doby je Národ islámu. Vznikl roku 1939, kdy zakladatel hlásal, že byl vyslán Alláhem jako mesiáš. Členové věří, že Alláh je vědec, který má na starost několik dalších vědců afroamerického původu. Ti spolu

¹⁹ BUXANT, Coralie, Vassilis SAROGLOU, Stefania CASALFIORE a Louis-Léon CHRISTIANS. Cognitive and emotional characteristics of New Religious Movement members: New questions and data on the mental health issue. *Mental Health, Religion & Culture*. 2007, **10**(3), 219-238, str 221-223.

²⁰ SALIBA, John A. Review: The Study of UFO Religions. *Nova Religio: The Journal of Alternative and Emergent Religions*. 2006, **10**(2), str. 103-123.

²¹ DAVID, Barnett. Vrillon: the alien voice hoax that became a legend. *Independent* [online]. The Independent, 2017 [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: https://www.independent.co.uk/news/long_reads/vrillon-hacking-alien-voice-seventies-extra-terrestrial-hoax-unexplained-mysteries-a8069926.html

²² *Vesmírní-lide.cz: andele-nebe.cz* [online]. BENDA, Ivo A., 1999 [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <http://vesmirni-lide.cz>

vytvořili první lidi. Žijí na veliké vesmírné lodi, která se skrývá před bělochými stvořenými zlým vědcem Yakubem. Má se jednat o primitivní lidskou rasu dominující na zemi. V pozdějším učení se také píše, že Allah přišel na zemi v podobě zakladatele sekty. Směřuje k válce proti bělochům za pomoci menších kosmických lodí a následujícího nastolení ráje na zemi. Je vidět silná inspirace filmem *Den nezávislosti* (1996) a dalšími americkými sci-fi filmy, zejména při popisu lodí.²³

Nová náboženská hnutí zakládající se na moderním pohanství, čarodějnictví anebo nejrozličnějším druhu okultních praktik je další velikou a rozmáhající se skupinou. Čím dál více lidí se přiklání na stranu astrologie a alternativních léčitelů. Jedná se nejčastěji o mladé ženy. Jedním z důvodů může být časté zapojení feminismu do víry tohoto druhu sekt. Nejznámější je hnutí zvané Wicca, jež se prezentuje jako novohohanské čarodějnictví. Je aktivní po celém světě, zejména však v Evropě, odkud pochází. Dělí se dále na menší skupiny. Nejmenší skupině se říká *coven*. Může se jednat o pár až několik desítek lidí. Wicca je mimo jiné také speciální v tom, že nemůžeme jednotně shrnout její učení. Každý *coven* žije zcela autonomně a nauka se tedy může kompletně lišit. Často se těsně pojí na praktiky šamanismu a na internetových stránkách také téměř vždy najdeme rubriky jemu přímo věnované.²⁴

Další velikou a také nejpočetnější skupinou jsou křesťanská nová náboženská hnutí. Největší jsou Svědkové Jehovovi. Odborníci je ne vždy řadí mezi nová náboženská hnutí, ale podle definice používané v této práci do nich zcela jednoznačně spadá. Jedná se o sektu, jelikož se odpojili od již existujícího náboženského celku a vykazují vysokou míru odmítání svého okolí. Svědkové Jehovovi naplňují také další námi nepoužívaná kritéria jako například nucení členů opouštět své rodiny. K izolaci od příbuzných, popřípadě také přátel, dochází, jakmile ona blízká osoba přestane vyznávat Jehovu. Poté již pozůstalý člen nesmí patřit do řad vedení a je nucen s bývalým členem přerušit kontakt. To se ovšem o sektě v prvních chvílích nedozvíme, jelikož se snaží prezentovat pozitivně. Víra se zakládá na povinnosti učit se z Bible, aby byl člen vybrán do řad lidí

²³ CURTIS, Edward E. The Nation of Islam. In: *Handbook of Islamic Sects and Movements*. Leiden: Brill, 2021, str. 658-672.

²⁴ What is Wicca?. *Celtic Connection: Helping You Live a Magical Life Since 1997* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://wicca.com/wicca/what-is-wicca.html>

žijících v ráji, který bude nastolen po apokalypse. Ta má nastat každým dnem.²⁵ Svědkové Jehovovi jsou aktivní po celém světě, včetně míst, kde je zakazují. Mají své řady také v Jižní Koreji, a proto budou zmíněni také v další části práce.

²⁵ Podle autorčina pozorování.

2. Náboženství na Korejském poloostrově

2.1 Náboženství v Koreji

2.1.1 Šamanismus

Šamanismus je původní náboženství, které se v Koreji vyskytovalo před příchodem vír ostatních již od počátků národa. Duchovní vůdce, šaman, má schopnost přicházet do kontaktu s duchy a bohy, což poté využívá pro dobro ostatních, zejména poskytováním obětí. Šamanismus nikdy neměl žádnou vyšší úroveň organizace. Liší se podle období, místa i každého věřícího. Nemá náboženské texty ani doktríny. Namísto náboženství jej lidé někdy vnímají jako jev spadající pod jiné náboženství. V Koreji můžeme vidět náznaky šamanismu v nových náboženských hnutích. Kvůli tomu není zahrnut v oficiálních průzkumech a není ani znám přesný počet věřících.²⁶

Šamani, kterým se také může říkat *mudang*²⁷, patří do nižších vrstev a pouhá přítomnost šamana v rodině snižuje status celé rodiny.²⁸ Šaman může být označen mnoha různými způsoby, každá oblast má vlastní označení. Obvykle se jedná o ženy. Pokud je šamanem muž, před obřadem se převléká do ženských šat. Šamany poté můžeme rozdělit na dva druhy. První jsou narození šamani, kteří svou práci zdědili, a druzí jsou vyvolení. Jedná se o lidi, kteří prošli iniciační nemocí, což se chápe jako forma volání vyšší mocí k přeměně v šamana. Při odmítnutí můžou přijít tresty. Po přeměně šaman získává pouze schopnost předpovídat budoucnost. Aby se naučil další dovednosti, tradičně vyhledává již zkušeného šamana, s jehož pomocí projde iniciačním rituálem a následně se od něj učí. V dnešní době se toto ale již nemusí dít pokaždé a noví šamani se učí z jiných zdrojů, jako třeba z knih.

Rozdíl mezi vyvoleným a narozeným šamanem je takový, že vyvolený šaman během obřadů prochází posednutím od různých bytostí, které poté můžou skrze něj mluvit. Vrozený šaman těmito posednutými neprochází. Jeho napojení na nehmotný svět je

²⁶ ČCHÖ-WALL, Janghŭi. *Encyclopedia of Korea*. Kegan Paul International, 1999, str. 1332.

²⁷ KISTER, Daniel A. *Korean Shamanist Ritual: Symbols and Dramas of Transformation*. Jain publishing company, 2006. str. 7.

²⁸ ČCHÖ-WALL, 1999, str. 1334.

slabší. Jelikož byl ale v kontaktu s rituály od dětství, jsou z nich výborní herci, tanečníci, hudebníci atd. Ovládají veškeré dovednosti potřebné pro provádění rituálů. Často proto spolupracují s vyvoleným šamanem a rituály vedou spolu.

Panteon korejského šamanismu je velice otevřený a během let byly přidány stovky nových bohů. Například byl přidán také Ježíš Kristus. Důležitou roli také hrají podobně jako v konfucianismu²⁹ duchové předků. Rituály, nazývané *kut*, se provádějí pro mnoho nejrůznějších důvodů. Existují rituály pro štěstí, zdraví, doprovod mrtvého na lepší místa apod. Probíhají za přítomnosti zpěvu, tance a hudby pro zábavu bohů. Samotné posednutí šamana také probíhá během tance a hudby.³⁰

2.1.2 Buddhismus

Jako oficiální datum prvního příchodu buddhistického mnicha do Koreje se udává rok 372, kdy byl vyslán mnich Sundo do království Kogurjō (37 př. n. l.-668) ke králi Sosurimovi za kulturní výměnou pro začátek politických vztahů. Podle archeologických nálezů však vyplývá, že v Koreji byl buddhismus již dříve. Nebylo tomu dlouho a buddhismus se rozšířil také do Päkče (18 př. n. l.-660), kde se stal důležitou součástí života pro nejbližší členy královské rodiny. Během následujícího století přicházeli buddhističtí mniši z Číny do Kogurja a jeden z nich se také dostal ke královské rodině v Sille (57 př. n. l.-935). Mnich byl přivolán ke králi, aby vyléčil jeho dceru. Léčba probíhala nábožensky s modlitbou k Bódhisattvovi. Dopadla úspěšně, což vedlo k rozšíření víry. Mohli bychom říci, že z počátku byl buddhismus v Koreji provozován pouze jako kult a jen v úzkém okolí královských rodin.³¹

Do sedmého století se buddhismus úspěšně rozvíjel. V Kogurju silně převahoval Mahájánový buddhismus. Mnichové byli vysíláni na zahraniční studia svatých písem zejména do Číny a do Japonska chodili korejsí misionáři. Po dobu delší než 150 let se

²⁹ Konfucianismus je ideologie snažící se udržení harmonie ve společnosti dodržováním společenských pravidel. Vznikl jako snaha o založení eticky-morálního systému pro všechny lidi nastavením hierarchické struktury.

KIM, El-Hannah. *Confucian Ideology. Korean American women: From tradition to modern feminism*. Westport: Praeger Publishers, 1998, str 24.

³⁰ ČCHÖ-WALL, 1999, str. 1332-1334.

³¹ ČCHÖ-WALL, 1999, str. 250-251.

snažili konvertovat tamní obyvatele. Během zahraničních studií neprobíhalo pouze studium buddhismu, ale také konfucianismu a formy taoismu. V 6. století je možné vidět rozvinutěji buddhismus spíše v Pákče, jelikož v Kogurju začal být oblíbený taoismus. V Sille buddhismus odporoval místním tradičním náboženstvím, a jako státní náboženství byl proto přijat až v šestém století. Poté ale rychle rostl a také Silla se zapojila do misí v Japonsku a zahraničních studií. Jedním z nejvýznamnějších mnichů Sily byl Wŏnhjo (617-686), který nešel studovat do zahraničí, ale kladl důraz mimo skripta také na vlastní životní zkušenosti. Během života přišel ke zjištění, že nic nemá ultimátní pravdu, ale věci jsou pouze takové, jaké si myslíme, že jsou. Během šestého až sedmého století byly také oblíbené poutě do Indie s náboženskými úmysly, a to zejména mnichy ze Sily.³²

2.1.3 Taoismus

Taoismus je jedna z nejstarších filozoficky-spirituálních vír pocházejících z Číny z pátého století př. n. l. Samotné slovo *tao* znamená „cesta“. Značí proces pohybu věcí k cíli. Věřící říkají, že samotné *tao* však není možné nijak popsat slovy. Nauka navaduje věřícího například ke konání bez očekávání odměn, k vládnutí lidem bez zasahování do jejich života, kultivaci sebe samého a chování se přirozeně.³³

Taoismus v Koreji nikdy neměl takový vliv a počet věřících jako konfucianismus nebo buddhismus. Pořád se ale jedná o vlivné náboženství, které bylo přítomno v Koreji již odedávna. Korejští odborníci se často shodují na tom, že taoismus nebyl importován z Číny v konkrétní rok, jak je tomu například u buddhismu. Věří, že na poloostrově již existovala podobná tradiční víra se společnými prvky. Ve skutečných historických záznamech stojí, že první organizovaný taoismus přišel do Koreje v sedmém století od čínské dynastie Tchang. Před tím ale na místě již existovalo podobné náboženství, popisované jako korejský taoismus. To obsahuje mimo jiné také nauku o zakladateli Koreje Tangunovi. Od sedmého století byl korejský taoismus ovlivňován taoismem čínským, díky čemuž se jeho nauka obohacovala a získávala strukturu.

³² ČCHÖ-WALL, 1999, str. 89-92.

³³ LITTLEJOHN, Ronnie L. *Daoism: An Introduction*. London: Bloomsbury Publishing, 2009, str. 1-15.

I přes nedostatek organizovanosti víry měl vliv nejen na vývoj šamanismu, ale také ovlivnil samotný buddhismus a konfucianismus. Dnes jeho prvky můžeme najít v mnoha nových náboženských hnutích, ale také v kultuře, jako jsou například taoistické symboly využívané v potisku běžných předmětů.³⁴

Buddhismus, taoismus a konfucianismus zůstaly pospolu integrované do společnosti až do pozdějších dob království Čosŏn (1392-1897). Jelikož šamanismus i buddhismus odporovali konfuciánským ideologiím a zákonům jím nastaveným, byla tato náboženství potlačována až do konce Čosŏnu. Z toho důvodu pocházeli vyšší náboženští zastupitelé z nižší třídy a pobývali spíše na kraji společnosti. Taoistické rituály byly zrušeny až vpádem Japonců. Ve společnosti však zůstaly jako lidové náboženství.³⁵

2.1.4 Křesťanství

Nejčastějším směrem křesťanství v Koreji je protestantská církev. Protestantství se na poloostrov dostalo přes Čínu až roku 1884. Protestantismus však nebyl prvním směrem křesťanství v Koreji. Katolické křesťanství přišlo do Koreje již v roce 1784, bylo však považováno za kult a zakazováno skrze absenci rituálů oslavující předky a odporování konfucianismu. Křesťané, zejména tedy katolického odvětví, byli mučeni a popravení až po konec 19. století.³⁶ Od roku 1905, kdy se ke křesťanství v Koreji hlásilo jen několik tisíc věřících, se za pouhých sto let rozrostlo na víru jedné třetiny populace. Úspěch křesťanství lze též porovnat s ostatními asijskými státy, kde s výjimkou Filipín křesťanství oblíbené není. Za takovým úspěchem najdeme více důvodů. Primárně se jedná o roli, kterou hrálo křesťanství v modernizaci. Jak protestanství, tak katolictví byli první, kdo přinášeli moderní vzdělání. Jednalo se jak o vzdělání na úrovni mateřských škol, tak o univerzity. Dále křesťanští misionáři zakládali v 60. a 70. letech 20. století první dětské domovy a školy pro slepé. Korejští křesťané poté následovali ve stopách misionářů a poskytovali pomoc chudým, starým a postiženým. Mnoho Korejců poté

³⁴ JAE-SEO, Jung. Daoism in Korea. In: *Daoism Handbook*. Brill, 2000, str. 792-820.

³⁵ YOON, Yongbok. New Religions and Daesoon Jinrihoe in Korea. *The Journal of CESNUR*. Seoul: The Asian Institute for Religions, 2008, 2(5), 17-25, str. 1.

³⁶ YOON, 2008, str. 1.

vnímalo křesťanství jako nutnost pro život v moderním světě. Velikou roli hrál i obdiv Korejců k západním zemím.³⁷

2.2 Nová korejská náboženství

Skrze nátlak Japonska na otevření Koreje bylo v 19. století založeno hnutí *Tonghak* (východní učení). Jednalo se o jakési spojení konfucianismu, buddhismu a taoismu. Můžeme v něm ale najít také prvky katolického křesťanství.³⁸ Přitom se křesťanství snažilo odporovat a zároveň kritizovalo konfucianismus. Jeho zakladatel, který před založením hnutí získal proroctví od boha, byl popraven roku 1864³⁹, načež se stoupenci hnutí v roce 1894 snažili o reformu společnosti. Reforma však nebyla úspěšná. Hnutí ale nepadlo a v následujícím století roku 1905 bylo přejmenováno na *Čchöndogjo*.⁴⁰ To během korejské války (1950-1953) existovalo jak v jižní, tak severní části poloostrova, bylo však rozděleno na komunistické a anti-komunistické.⁴¹ V první polovině devatenáctého století začalo vznikat množství různých hnutí. Většina začala jako hnutí pro nezávislou Koreu. To se ale časem zvirtlo a hnutí se proměnila v kultury hlásající nový utopický svět. Za japonské kolonizace vznikla celá řada nových náboženských hnutí. Tato nově vzniklá hnutí můžeme rozdělit na tři skupiny: Východní učení (dříve *Tonghak*, později *Čchöndogjo*), *Ččungsangjo* a Wön buddhismus. Většina z nich byla silně ovlivněna dalšími vírami a nejrůzněji propojovala buddhismus, konfucianismus a místní folklórní náboženství jako byl šamanismus.⁴² Mohli bychom najít ještě další čtvrtou skupinu, a tou jsou tradiční náboženství. Ta se snaží zachovat původní tradice. Patří zde například *Tädžonggjo* uctívající mystického zakladatele Tanguna.⁴³

³⁷ KIM, Andrew Eungi. Christianity, Shamanism, and Modernization in South Korea. *The Wisdom of the Heart and the Life of the Mind: Fiftieth Anniversary Issue (SPRING/SUMMER 2000)*. CrossCurrents, 2000, **50**(1/2), str. 112-119.

³⁸ YOON, 2008, str. 18.

³⁹ INTROVIGNE, Massimo. The Flourishing of New Religions in Korea. *Nova Religio: The Journal of Alternative and Emergent Religions*. 2021, **25**(1), str. 17.

⁴⁰ YOON, 2008, str. 19.

⁴¹ INTROVIGNE, 2021, str. 7.

⁴² YOON, 2008, str. 18-19.

⁴³ INTROVIGNE, 2021, str. 17.

Celkové množství vzniklých sekt v Koreji od 19. po 21. století není známé. Různá studia ukazují jiné výsledky. Jeden populární odhad ukazuje k roku 1987 vznik 150 až 200 nových náboženství, zatímco jiný odhad k roku 1998 ukazuje, že jich vzniklo až přes 500. Mnozí vědci také tvrdí, že v první polovině 20. století měly sekty více členů než klasická plnohodnotná náboženství, přičemž v dnešní době mají nová náboženství stále miliony členů.⁴⁴

Tradicionalistické náboženství *Tädžonggjo* bylo založeno roku 1909 Na Čchölem. Jedná se o víru oslavující korejského mytického zakladatele Tanguna. Věří, že se jednalo o inkarnaci boha nebes. Stejně jako mnohé další sekty získalo největší úspěch během světových válek. Bylo známé za esoterické a alchymické praktiky, ale později začala jeho oblíbenost upadat.⁴⁵

Wön buddhismus, původně pojmenován Buddhist Dharma Research Group založen Pak Čüngbinem v roce 1916, bylo nové náboženství zastupující buddhismus v Koreji. Oproti klasickému korejskému buddhismu neobsahuje žádné praktiky uctívání Buddha. Liší se také jejich posvátné písmo, kdy bylo přidáno několik nových částí. Nevidí svět jako plný strasti, ale jako plný požehnání. Také vnímá budoucnost velice optimisticky a věří v transformaci v Nový svět, což je typické pro mnohá nová náboženská hnutí.⁴⁶

Čüngsangjo je víra pocházející z čínského taoismu propojena s různými tradičními náboženstvími. Zakladatel Kang Ilsun (také znám jako Kang Čüngsan) dosáhl osvícení v roce 1901 a poté sám šířil učení. Tvrdil, že byl reinkarnován z Nebe, aby zachránil zemi a snažil se o vykoupení světa. Zemřel za pouhých 8 let v roce 1909, ale jeho stoupenci již kolem něj stihli zformovat víru. Ta se však rozpadla na mnoho nových frakcí. Za japonské okupace se ale taková náboženství považovala za kultu, byla potlačována a mnoho z nich také zaniklo.⁴⁷

Mugŭkto následovalo jako jedno z náboženství zakládající se na *Čüngsangjo* založené roku 1925. Od ostatních se stejnými kořeny se liší tím, že zakladatel neměl žádné vazby a nikdy nepotkal Kang Čüngsana. Tvrdil však, že se mu zakladatel zjevil. *Mugŭkto* bylo Japonskou vládou donuceno k rozpadu v roce 1941. Hnutí se však znovu

⁴⁴ INTROVIGNE, 2021, str. 6-7.

⁴⁵ INTROVIGNE, 2021, str. 8.

⁴⁶ YOON, 2008, str. 19-20.

⁴⁷ INTROVIGNE, 2021, str. 20.

obnovilo roku 1950 a přejmenovalo na *Tchägŭkto*. Následující vůdce roku 1969 opustil hnutí kvůli problémům v organizaci a založil hnutí nové: *Täsun Čillihö*.⁴⁸

V Koreji neexistuje žádný zákon spravující náboženské organizace. Pokud chce být hnutí uznáno jako náboženství, musí si zažádat o status neziskové organizace, asociace, anebo fondu. Výuka náboženství je ve veřejných školách zakázána. V soukromých školách se však náboženství vyskytovat může, a to dokonce ovlivněné náboženským hnutím.⁴⁹

⁴⁸ YOON, 2008, str. 20-21.

⁴⁹ POKORNY, Lukas a Franz WINTER. *Handbook of East Asian New Religious Movements*. Leiden and Boston: Brill, 2018, str. 251.

3. Analýza

3.1 Historický důvod úspěchu korejských nových náboženských hnutí

Během doby Čosönu se funkce společnosti zakládala na konfucianismu. Jednalo se o národní ideologii. Určoval zákony, sociální normy i etiku. Měl ale jednu slabinu, a tím byl nedostatek víry v boha a posmrtný život, díky čemuž měly možnost udržet se v myslích lidí další náboženství jako šamanismus a buddhismus, které poskytovaly lidem útěchu a únik od reality vírou v lepší budoucí život. Z toho důvodu byl konfucianismus ideologií spíše vyšší vrstvy a na okrajích společnosti se držela další náboženství. Žádná nová náboženství se v Koreji neobjevila až do pozdějších dob Čosönu. Buddhismus začal upadat vlivem konfucianismu. Lidové náboženství šamanismus měl nedostatek posvátných textů a náboženských teorií a zástupci buddhismu a šamanismu patřili spíše do nižších vrstev.

Po příchodu katolického křesťanství v 19. století bylo křesťanství považováno za kult a pseudo-náboženství, jelikož odporovalo praktikám konfucianismu. Bylo tedy zakazováno. I přesto se aktivně šířilo přes poloostrov. Ve stejnou dobu také vzniklo jedno nové náboženství, které míchalo prvky všech již přítomných vír v Koreji s výjimkou konfucianismu. Tím bylo učení *Tonghak*, které začalo vlnu nových náboženských hnutí. Hnutí se rozšířilo mezi nižší vrstvu, bylo ale časem potlačeno a zakladatel popraven. Vznik nových náboženství byl podpořen neklidem, který panoval ve společnosti. Lidé prahli po víře v nový lepší svět, který již zavedená existující náboženství neposkytovala. Výsledkem neúspěšné revoluce byl vznik mnoha dalších hnutí. Vše završil vpád Japonska, kdy Korejcům chyběla spirituální útěcha. Největší množství nových náboženství začalo vznikat během let 1900 až 1930, což je také doba japonské kolonizace. Vzniklé sekty nabízely lidem víru ve vznikající světový mír s Koreou v centru všeho. Náboženství, které existovala na území Koreje již dříve, také nedokázala oslovit obyčejné obyvatele.⁵⁰ V roce 1930 japonská koloniální vláda zakázala všechna pseudo-náboženství. Jako jediná uznávaná náboženství zůstali

⁵⁰ YOON, 2008, str. 21-24.

buddhismus, konfucianismus, křesťanství a japonský šintoismus. Také zavedli nový způsob fungování náboženství, kdy byla oddělena víra od vlády. To zasáhlo zejména konfucianismus, který byly doposud silně napojen na nejvyšší vrstvu obyvatel.⁵¹

Další veliký vliv na vývoj korejských nových náboženství měl konec koloniální vlády Japonska roku 1945. Díky negativnímu pohledu na komunismus a kladnému přístupu k USA začaly být oblíbenější katolické a protestantské směry křesťanství. Následně začala ve velikém množství v 60. letech vznikat nová náboženská hnutí založená na křesťanství. Jedná se například o Církev sjednocení, Olive Tree Church a Mount Yongmun Retreat. Tato nová hnutí však stále hlásala budoucí vznik nového světa s Koreu v jeho středu. Na druhou stranu náboženská hnutí uznávající tradiční hodnoty, jako bylo například hnutí *Tonghak*, začala být méně populární.⁵² Nová náboženská hnutí poté v Koreji získala nový název *Sindžonggjo* anebo *Sinhŭngdžonggjo*.⁵³ Kvůli přísné modernizaci nařízené v 70. a 80. letech minulého století začala vznikat nová náboženská hnutí nabízející alespoň částečný návrat k tradicím díky kombinování křesťanství, výuky o konci světa a tradičních korejských náboženství. Jejich vznik probíhal nejčastěji na univerzitní půdě, kde vznikala také pro-demokratická hnutí. Nejvýznamnější jsou zejména již zmíněná Čüngsando a Täsun Čillihö.

Úspěšná modernizace zapříčinila úpadek náboženství zaměřující se na kolektivní záchranu. Namísto snahy o vykoupení celé společnosti začaly být v 80. letech oblíbená hnutí směřující na jedince, který se snaží o zlepšení svého života v přítomném čase jako platicí klient dané sekty. Taková hnutí často nabízejí nejrůznější techniky pro vytváření harmonie mezi tělem a duší. Vznik tohoto druhu sekt je možný pozorovat nejen v Koreji, ale po celém světě, a to zejména v zemích, které přešly z kapitalistického režimu na jiný. Jedná se o snahu vyrovnávání se s náhlými změnami probíhajícími v okolí věřícího.⁵⁴

⁵¹ WOO, Hairan. New Religious Movements in South Korea focused on Contemporary Situation. *Sindžonggjojŏngu*. 2010, 22(1), str. 3.

⁵² WOO, 2010, str. 3-4.

⁵³ POKORNY a WINTER, 2018, str. 231.

⁵⁴ WOO, 2010, str. 4.

Nově vzniklým hnutím můžeme říkat *etnická náboženství*. Ta hlásají, že přijde nový utopický svět, kde bude Korea hrát hlavní roli.⁵⁵ Takovému fenoménu se říká *mučchöngäbjök*, což můžeme přeložit jako „začátek nového světa“.⁵⁶ V daných sektách však neprobíhá snaha o nadvládu nad ostatními národy. Patří mezi ně například *Täsun Čillihö*, které je ve svém učení v porovnání s ostatními originální. Obsahuje nejrůznější mýty, legendy a lidové pověsti, které formovalo do doktrín. Oproti ostatním novým náboženským hnutím té doby ale klade větší důraz na globalizaci než na etnocentrismus, tedy soustředění se čistě na svůj stát. Jako první korejské hnutí také obsahuje prvky taoismu, který v historii hrál pouze menší roli a později ke konci Čosönu téměř vymizelo vlivem konfucianismu.⁵⁷

V Koreji tedy můžeme najít mnoho historických vlivů na rozvoj nových náboženských hnutí. Prvně se jednalo o potlačování náboženství v období Čosönu v prospěch konfucianismu, zatímco se buddhismus a šamanismus udržovaly na okraji společnosti. Následovaly nepokoje a potlačování západních vlivů, zejména křesťanství a vznik hnutí *Tonghak*, což skončilo jeho rozpadem. To zapříčinilo vznik mnoha dalších sekt. Velikou roli také hrála japonská okupace a opětné zakazování některých vír, kdy po konci okupace vzniklo množství nových sekt pro útěchu obyvatel. Sekty propojovaly mnohá jiná náboženství, a navíc často vznikaly ve spojení s prodemokratickým hnutím ve školách. Je tedy vidět, že sekty v Koreji nejsou úspěšné pouze náhodou, ale prošly dlouhou evolucí.

3.2 Psychologický důvod úspěchu korejských nových náboženských hnutí

S historickým vývojem sekt se neslo mnoho psychologických důvodů jejich vzniků a úspěchů. Jak zaznělo v předchozí kapitole, během Čosönu obyvatelům chyběla útěcha, kterou náboženství přináší. Obraceli se tedy od konfucianismu vyžadovaného vládou k vírám v postranní společnosti. Tím docházelo k jejich prolínání. Následná vynucovaná modernizace také vedla k touze k návratu ke svým kořenům a ke známému. Což vedlo

⁵⁵ YOON, 20008, str. 21-24.

⁵⁶ WOO, 2010, str. 3.

⁵⁷ YOON, 2008, str. 18-24.

k obrácení se na sekty. Dále japonská okupace, válka a pozdější režim, to vše vedlo ke snaze hledat útěchu. Úspěšná modernizace poté vyvolávala v lidech potřebu vyrovnávat se v množství změn ve svých životech.

Jako další pokračovala měnová krize roku 1997. Spolu s kolapsem ekonomického systému a nezaměstnaností přinesla mimo jiné psychické následky na Korejcích. Rozvody, opuštění dětí kvůli nedostatku financí a stěhování se do venkovských oblastí s dříve opuštěnými domy změnilo myšlení mnoha lidí. Ekonomický růst 80. let a náhlá krize zapříčinila nedůvěru v zavedené hodnoty, pohled na svět, a také hledání alternativního způsobu života jako formu úniku od reality. Korejské noviny v tu dobu začaly propagovat nutnost důvěrování vlastnímu tělu a práci s energií *ki*.⁵⁸ O té bude více psáno v další části. To vedlo mnoho lidí nejen k víře v Nový věk, ale také k vyhledávání nové víry, která by uspokojila jejich momentální psychické nepokoje poskytováním víry v existenci lepší alternativy.

3.3 Korejská nová náboženská hnutí v dnešní době

Dnes již korejská nová náboženská hnutí můžeme rozdělit na podrobnějších 13 kategorií. Jedná se o Suungje, následující učení Tonghak. Ilbugje, následující učení knihy Čöngjök (Kim Ilbu, 1881). Čüngsangje, která obsahuje Täsun Čillihö. Tangungje, uznávající mýtického zakladatele Tanguna. Dále pak Pongnamgje, Kaksedogje, buddhistické, konfuciánské, taoistické, křesťanské, šamanistické, zahraniční, a nejednoznačné.

Nastává problém jak s určováním množství členů, tak se zjišťováním celkového počtu hnutí. Statistiky počtu věřících se značně liší od počtů udávaných samotnými hnutími. Dá se ale očekávat, že data udávána sektami jsou zveličována.⁵⁹ Co se týká množství hnutí, obvykle se udává celkové množství vzniklých i zaniklých sekt od roku

⁵⁸ WOO, Hairan. *New Age in South Korea. Journal of Alternative Spiritualities and New Age Studies*. London: Alternative Spiritualities and New Age Studies Association, 2008, 1-31. str. 14-15.

⁵⁹ POKORNY a WINTER., 2018, str. 233.

1860, což je okolo 500 hnutí.⁶⁰ Skrze krátkou životnost a proměnlivost hnutí však mnoho z nich již nemusí existovat.

Korejská nová náboženská hnutí mohou být dělena podle počtu členů na pět kategorií. Do první kategorie, s počtem nad 100 000 věřících, patří sekty jako Täsun Čillihö, Hanölgjo a zejména pak sekty založené na křesťanství, například Jöüido Sunbogüm a Sinčchöndži. Täsun Čillihö má již dokonce pravděpodobně více než milion věřících, což z něj dělá největší korejskou sektu. Druhá kategorie jsou hnutí se 100 000 až 10 000 členy, kam spadají například hnutí Čüngsando a Kümgangdädo. Třetí kategorií jsou sekty s méně než 10 000 a více než 1000 členy a patří zde třeba méně známé Tädžonggjo. Čtvrtou kategorií pak tvoří hnutí pod 1000 a nad 100 věřícími a do poslední kategorie tedy patří sekty s méně než 100 věřícími. Tyto dvě poslední kategorie jsou také ty nejpočetnější a často se o nich těžce získávají informace.⁶¹

V moderní době jsou nová náboženská hnutí ovlivňována internetem a snadným přístupem k informacím. Objevují se hnutí vyznávající UFO, anebo například poskytující přístup k tajným vědomostem a nadpřirozeným schopnostem. Zejména léčitelství dosaženého sebezlepšováním a kultivací energie *ki*. Dále od začátku našeho století rychle nabírá na popularitě hnutí Jóga. Další výrazně prosperující hnutí, a to také v zahraničí, je hnutí Tamisöngjohö, což znamená něco jako „budoucnost se blíží“, založené roku 1947, známé díky hlášení proroctví k roku 1992, které se však nikdy nenaplnilo.⁶²

Fenoménem moderních náboženských hnutí nejen v Koreji je takzvaný Nový věk. Jedná se o obsáhlý termín zahrnující snahu o sebezlepšování věřícího v mentálním i fyzickém směru. Kombinuje různé praktiky mnoha náboženství, ale také obsahuje tradice cizích kultur. Nový věk se ovšem nepovažuje za samostatné náboženství, jelikož postrádá organizaci a jeho učení je velice volné a různorodé.⁶³ Prvky Nového věku však bývají také zavedeny v učení plnohodnotných nových náboženských hnutí.⁶⁴ Jedním

⁶⁰ KIM, Hongčöl. 2013. Hanguk sindžonggjo yönguüi hjönhwanggwa kwadže: The Present State and Issue of the Study of Korean New Religions. Hanguk čonggjo, 36(1): 15-52 str. 16-17.

⁶¹ POKORNY a WINTER. 2018, str. 234.

⁶² POKORNY a WINTER, 2018, str. 250-251.

⁶³ KIM, Hong-ch'öl. 2013, str. 4.

⁶⁴ POKORNY a WINTER, 2018, str. 250.

z nejčastěji viditelných prvků vyskytujícím se také v sektách bývá často vyučovaná nauka o sebezlepšování metodou kultivace, shromažďování energie nazývané *ki*, obvykle pomocí nejrůznějších meditací a speciálních dechových cvičení.⁶⁵

Energii *ki* se může rozumět základní článek, ze kterého se skládá celý vesmír. Práci s *ki* jedinec spojuje mysl a tělo, čímž dosahuje většího chápání sebe sama, což může v některých naukách vést až k nadpřirozeným schopnostem. S pojmem se můžeme setkat nejen v moderní Koreji, ale také prolíná tradiční nauku po celém východu Asie.⁶⁶

Kultivování energie bylo až do 70. let téměř neznámé a provozovalo jej jen málo lidí, obvykle v horách dále od civilizace. Své znalosti předávali dál jen vybraným jedincům. Na začátku 70. let však jeden z takových studentů založil první centrum pro výuku kultivace *ki*, ale nebylo tomu až do poloviny 80. let, kdy začala být kultivace energie populárnější. Jedním z faktorů, které dopomohly k růstu popularity bylo otevírání nových praktikujících skupin se sympatickými zakladateli v čele, které napodobovaly původní centrum pro výuku kultivace. Dále k získané popularitě dopomohla knižní nakladatelství, která vydávala informace o fenoménu kultivace širší veřejnosti. V 80. letech jóga, která již byla známá, začala přispívat do Nového věku díky překladu slavných knih obsahující různé praktiky. Ve stejnou dobu začaly být v Koreji představovány čínské praktiky kultivace díky čínské reformě otevření státu. Ke konci 20. století se stal Nový věk již plně komerční a některé skupiny založené na cvičení energie *ki* se staly firmami vlastníci mnoha různých podniků. Jedná se například o skupinu Tohwadža vlastníci kliniku alternativní medicíny, nakladatelství a univerzitu.

Začátkem našeho století pak byla tato centra přejmenována na „Tan centra“ a učení na *Tanhak*. Mnoho pokročilejších technik vyučovaných v Tan centrech je úzce spřízněno s taoismem.⁶⁷ Samotné slovo *tan* značí celý koncept sebe-zlepšujících technik východní Asie.⁶⁸ V dnešní podobě je *Tanhak* stále zakládán na meditacích a zejména na důležitosti *ki*.⁶⁹ Je součástí praktiky ne-jen v každodenním životě, ale také například

⁶⁵ KIM, Hongčöl, 2013, str. 2-3, 6-9.

⁶⁶ YOO, Jeungsook. *A Korean Approach to Actor Training*. London: Routledge, 2018. str. 7-8.

⁶⁷ WOO, 2008, str. 5-13.

⁶⁸ YOO, 2018, str. 7-8.

⁶⁹ YOO, 2018, str. 18-19.

herců, kteří jsou schopni pomocí lepšího napojení na sebe skrze kultivaci energie lépe projevat emoce. Jedná se zejména o herce a zpěváky tradičního stylu jako pansori. Ti často nevyžívají pouze *Tanhak*, ale také další různé praktiky, jako dříve zmíněná jóga.⁷⁰

Další velikou změnou moderního prostředí nejen pro sekty je rychlý vývoj technologií, a tedy zejména existence internetu. Nová náboženská hnutí již povětšinou mají vlastní webové stránky a některé dokonce vedou online semináře, modlitby, meditace a mnohé další. Například ale korejská křesťanská hnutí nenabízí tak často online rituály. I když můžeme na jejich hlavních stránkách vidět odkazy na stránky pro modlitby, obvykle najdeme pouze psaný text z bible nebo třeba popis obřadu. Korejské sekty totiž dbají na kolektivitu a skupinové rituály.⁷¹ Na druhé straně ale můžeme vidět rozsáhlé online obřady křesťanských náboženských hnutí, které přišly ze zahraničí, ale fungují v Koreji. Zejména se může jednat o Svědky Jehovovi.

Svědci Jehovovi podle vlastních statistik mají k roku 2023 v Jižní Koreji přes 100 000 oficiálních členů.⁷² Statistiky udávané samotnými hnutími nemusí odpovídat realitě, ale pokud by tak tomu skutečně bylo, existuje také ještě celá řada neoficiálních členů, kteří se teprve zaučují. Poprvé se Svědky Jehovovi dostali do Koreje roku 1912 a první korejské odvětví bylo založeno roku 1953. Mají za sebou historii pořádání velikých akcí a masových nabírání členů. K roku 2012 již vydali přes 700 000 výtisků vlastní verze Bible v korejštině, kterou rozdávají zadarmo, což bylo umožněno díky finančním příspěvkům poskytovaným od členů. Týdně v Koreji pořádali okolo 70 000 individuálních hodin v domovech zájemců. Roku 2009 konali hromadný sraz členů v Sčulu, na který dorazilo 58 000 lidí.⁷³

⁷⁰ YOO, 2018, str. 4-7.

⁷¹ WOO, Hairan. *Buddhist Online Rituals in South Korea*. 2013. Seoul National University. Práce byla prezentována na konferenci 32. International Society for the Sociology of Religion (ISSR), Turku-Åbo, Finland. str. 1-3.

⁷² Jehovah's Witnesses Around the World: Korea, Republic of. *Jw.org: Jehovah's Witnesses* [online]. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, 2023 [cit. 2023-06-11]. Dostupné z: <https://www.jw.org/en/jehovahs-witnesses/worldwide/KR/>

⁷³ Jehovah's Witnesses Commemorate 100 Years in Korea. *Jw.org: Jehovah's Witnesses* [online]. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, 2012 [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.jw.org/en/news/region/south-korea/jehovahs-witnesses-100-years-south-korea/>

Stejně jako většina ostatních náboženských hnutí, také Svědci Jehovovi mají mnoho zákazů nám běžných aktivit. Nesmí volit, jelikož jejich jediní vůdci jsou Ježíš a Jehova, nesmí slavit narozeniny ani Vánoce, jelikož oslavovat smí pouze Ježíše, a mnohé další. Jeden z problémů, kterým Svědkové Jehovovi v Jižní Koreji čelí, je povinná vojenská služba, na kterou dle své víry nesmí nastoupit. Mezi lety 1953 a 2019 bylo skrze odmítání povinné vojenské služby zatknuto přes 19 000 věřících.⁷⁴ Na druhou stranu Svědkové patří k sektám, které hojně a úspěšně využívají moderní technologie. Všechny modlitebny pravidelně živě vysílají veškeré rituály, na stránkách nalezneme celou jejich Bibli a mnohá zábavná videa sloužící k výuce zejména dětí, a také poskytují možnost osobní výuky online namísto jejich návštěvy k uchazeči až domů. Mimo standardní korejštinu⁷⁵ Svědkové také nabízí publikace v korejštině mluvené částí čínských Korejců *čosŏnŏ*⁷⁶ a stránky ve verzi pro hluché Korejce.⁷⁷

Severní Korea se na rozdíl od Jižní Koreje drží stalinistických ideologií. Co se týká náboženství, nejsou žádné důvěryhodné statistiky kvůli uzavřenosti Severní Koreje. Samotný stát udává, že má na svém území 35 000 členů různých náboženských organizací. Z toho 15 000 jsou údajně členové náboženského hnutí Čchŏndogjo. Celá politika státu se však zakládá na ideologii nazývané *Čučche*, skrze kterou se mimo jiné učí důležitost nezávislosti na bozích. Dle učení je důležitější spoléhat se na vedení rodiny Kimů. Po smrti prvního vůdce státu bylo občanům připomínáno, že je i po smrti stále vůdcem státu a jeho datum narození se začalo považovat začátkem éry *Čučche*. Nejen vůdce, ale také samotní lidé mají po smrti pouze opustit fyzické tělo a zůstat vědomím jako součást komunity. Díky tomu nemohou zemřít, dokud žije společnost.

⁷⁴ Christian Neutrality in South Korea—History of Faith and Courage. *Jw.org: Jehovah's Witnesses* [online]. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, 2019 [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.jw.org/en/news/region/south-korea/christian-neutrality-history-faith-courage/>

⁷⁵ *Jw.org: jŏhowaŭi čŭngin* [online]. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: www.jw.org

⁷⁶ Library: čosŏnŏ raibŭrŏri. *Jw.org: Jehovah's Witnesses* [online]. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.jw.org/cs/knihovna/?contentLanguageFilter=ko-cn>

⁷⁷ *Jw.org: jŏhowaŭi čŭngin* [online]. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania. [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.jw.org/kvk/>

Dalo by se tedy říci, že samotné učení zní jako nové náboženství a stát se ním skutečně snaží nahradit dříve existující víry.⁷⁸

3.4 Korejští misionáři ve světě

Nejúspěšnější ve světě jsou zejména korejská nová náboženská hnutí založená na křesťanství. Největší úspěch můžeme vidět například na World Mission Society Church of God, které tvrdí, že má okolo 2 milionů členů, a to zejména v Nepálu, Latinské Americe a USA. Dále je možné například vidět hnutí Církev sjednocení, které má sice pouze okolo 65 000 členů, zato se pravidelně objevuje ve světových zprávách.^{79 80}

Církev sjednocení byla založena roku 1954 a podle jména zakladatele, tedy Šonmjöng Muna, je spíše známa pod jménem *Moonies*. První zahraniční mise vyslala sekta již v 50. letech a těšili se značného úspěchu. Skrze stěhování zakladatele do USA v 70. letech jejich zahraniční vliv stále rostl a do podvědomí společnosti se dostávali zejména díky prodávání literatury, květin a sladkostí na ulicích. Během prodeje probíhala nenápadná konverze potenciálních nových členů. K roku 2018 čítali své řady ve 150 zemích světa. Stejně jako v mnoha dalších sektách, učení není celé veřejně dostupné. Znamá část víry se však zakládá na stvoření prvních lidí Adama a Evy za účelem vzniku božské rodiny. Archanděl Lucifer, který žárlil na Adama, svedl Evu k spirituálnímu vztahu, zatímco měla fyzický vztah s Adamem. To vedlo ke zneužití nejmocnější síly světa, kterou je láska. Lidé narození od Lucifera poté byli kontaminováni něčím, čemu se dá říci hřích. Cílem je očistit svět od tohoto znečištění.⁸¹

V posledních letech nejvíce roste na oblibě sekta Sinčchöndži, kterou můžeme najít také v České republice. Celé učení se zakládá na víře v Ježíše a vzniku nového světa v blízké budoucnosti. Narozdíl od většiny ostatních sekt, jako například Svědkové

⁷⁸ BUSWELL JR., Robert E. *Religions of Korea in Practice: Princeton Readings in Religions*. 3. Princeton: Princeton University Press, 2018. str. 1-2.

⁷⁹ INTROVIGNE, 2021 str. 10.

⁸⁰ Sekta často prochází skandály jako například daňové úniky zakladatele a používání střelných zbraní na svatbách.

⁸¹ BARKER, Eileen. The Unification Church. *Alternative Spirituality and Religion Review*. 2018, 9(1), 223-229. ISSN 1946-0538 str. 223-225.

Jehovovi, jichž učení je v mnoha ohledech podobné, ani samotné učení skupiny nepopírá fakt, že se skutečně potenciálně jedná o sektu. Celý oficiální název sekty činí „Sinčchöndži, církev Ježíšova, svatyně stánku svědectví“, kdy samotné slovo Sinčchöndži referuje na budoucí nový svět.⁸² Sekta požaduje po členech aktivní studium víry, které se završuje slavnostní promoci. Té se v roce 2022 dle vlastních statistik zúčastnilo přes 106 tisíc lidí z 90 zemí světa, což bylo pro sektu rekordní množství. Z toho 62 tisíc lidí před konverzí nevyznávalo žádnou víru a 522 účastníků byli pastoři z jiných odvětví křesťanství. Také na samotných brožurách vydávaných sektou je vidět soustředění se na současné ateisty, a to zejména mladšího věku. Například v České republice přibylo za rok 2022 téměř 600 nových oficiálních členů, z čehož 52 % bylo ve věkové kategorii 18-29 let. Přitom samotná sekta byla založena roku 1984, první seminář pro výuku a konverzi se v ČR pořádal až v roce 2013 a první promoce absolventů studia víry u nás proběhla roku 2018 s 80 účastníky. Sekta o sobě také tvrdí, že aktivně pohlcuje další církve, které se k nim sami aktivně hlásí a pozměňují jak svůj název, tak učení ve stylu Sinčchöndži. Na oficiálních stránkách sekta uvádí, že k začátku roku 2023 se k ní přihlásilo 33 církví z Madagaskaru poté, co viděli videa masivní promoce studentů víry, což vzbudilo světový zájem menších církví, které k sobě sekta postupně připojila a přišla tím k 24 tisícům nových členů.⁸³

Naopak náboženská hnutí jako Wön buddhismus se i přes snahu vysílat misionáře do světa a překládat své posvátné texty mezinárodního úspěchu netěší a zůstávají spíše v Jižní Koreji. Zahraniční členy ze západu můžeme vidět u nekřesťanských sekt pouze výjimečně, a to například u sekt vyučujících *Tanhak*, které v zahraničí fungují díky úspěšnému utajování svého původu.⁸⁴ Tan centra sloužící pro výuku kultivace energie *ki*, též pojmenována DahnWorld centra, již můžeme najít například v Japonsku, USA, Kanadě, Velké Británii nebo na Novém Zélandu.⁸⁵

⁸² Učení církve Nové nebe, nová země – Shincheonji. *Shincheonji nové nebe nová země* [online]. Shincheonji ČR Praha [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.shincheonji.cz/predstaveni/uceni/>

⁸³ Nové nebe nová země – Shincheonji (představení). *Shincheonji nové nebe nová země* [online]. Shincheonji ČR Praha [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.shincheonji.cz/predstaveni/>

⁸⁴ INTROVIGNE. 2021, str. 10.

⁸⁵ YOO, 2018, str. 8.

3.5 Dopady na život

Vstup do sekty může změnit celý život věřícího. Může negativně ovlivnit vztah s příbuznými i přáteli, finanční situaci jedince i celý jeho pohled na svět. Bývalí členové sekty Sinčchöndži tvrdí, že pro svou víru opouští své rodiny i zaměstnání. Celý život dedikují sektě, kam se také časem stěhují. Mezi členy je jisté napětí a soupeřivost, jelikož do slíbeného nového světa se může dostat pouze omezené množství členů. Nejen samotná sekta, ale také vytvořené kompetitivní prostředí může podporovat členy v ukončení studia, jelikož se stejně přibližuje vznik nového světa, tedy apokalypsa.⁸⁶

Další dopady můžeme vidět v souvislosti života v sektě Církev sjednocení. Ta je známá pořádáním hromadných svateb tisíců předem vybraných párů vůdcem sekty. Cílem bylo plodit děti čisté od hříchu. Pokud pár nebyl schopen zplodit dítě, bylo jim přiřazeno dítě od jiného páru. Sekta také čelila obviněním z fyzických trestů, které končily až hospitalizací, zneužíváním členů, používání ilegálních způsobů „vymývání mozků“ a oddělování členů od rodin. Členové se musí účastnit nejrůznějších rituálů, zejména každý první den týdne, měsíce, roku a ve vybrané svátky víry. Taktéž každou neděli. V posledních letech ze sekty odchází mnoho členů, kteří říkají, že se opuštěním hnutí snažili utéct těžkému životu v sektě, ostatním věřícím a někteří také vybranému partnerovi od vůdce sekty.⁸⁷

⁸⁶ CLARKE, Carrington. Cult or church? This Korean sect has thousands of devotees, but ex-believers lost faith and money. *ABC News* [online]. ABC NEWS, 2021 [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.abc.net.au/news/2021-05-02/south-koreas-secretive-religious-sect/100101810>

⁸⁷ BARKER, 2018. str. 223-228.

Závěr

Cílem této práce bylo zjistit, jak se vyvíjely korejské náboženské sekty, jejich fungování v moderní společnosti, jaké jsou důvody jejich úspěchů, jestli jsou korejské sekty úspěšné v konání zahraničních náboženských misí a následné dopady na život v sektách.

První část práce se zabývá obecným popisem a historií náboženství ve světě. Následně zjišťuje rozdíl mezi sektou, kultem a náboženským hnutím. Jak samotné náboženské hnutí vzniká. Také popisuje některé z nejvýznamnějších sekt jak ve světě, tak na našem území.

V druhé části práce je popsáno náboženství v Koreji. Popis jde postupně od šamanismu, přes konfucianismus, buddhismus, taoismus, až po nová korejská náboženství začínající hnutím Tonghak. Věnuje se ale také dalším sektám, jako jsou Tädžonggjo, Wön buddhismus, Čüngsangjo a Mugükto.

V poslední, třetí, části se práce věnuje analýze korejské scény nových náboženských hnutí. Popisuje také situaci v Severní Koreji, kde nahrazuje funkci náboženství ideologie nazývána *Čučche*, jež má také jakousi formu kultu. Zjišťuje, že Korea má silný historický základ, na kterém mohou stavět dnes existující sekty. Důvodů pro dnešní úspěch sekt se nachází celá řada: potlačování vlivných náboženství již od dob Čosönu, touha po návratu ke starým kořenům při westernizaci a modernizaci, potřeba psychické útěchy kvůli okupaci a válce. Velikou roli při vývoji moderních korejských sekt hrála také finanční krize. Dále se zabývá zahraničními misemi, a to zejména sekt Církev sjednocení a Sinčchöndži, které jsou mezinárodně velice aktivní. Nakonec poté krátce rozebírá život v sektě, jenž podle zjištění není tak ideální, jak sami sekty hlásají.

Resumé

This thesis aims to investigate the development and functioning of Korean religious sects, their impact on modern society, the reasons behind their success, the efficacy of their international religious missions, and the consequences for sect members' lives.

The initial section provides an overview of global religions, distinguishing between sects, cults, and religious movements, and exploring their formation. It also introduces notable sects on a global and local scale.

The subsequent part focuses on the religious landscape of Korea, covering shamanism, Confucianism, Buddhism, Taoism, and modern Korean religions like the Tonghak movement. It also examines specific sects, including Tädžonggjo, Wön Buddhism, Čüngsangjo, and Mugŭkto.

The final section analyzes the contemporary scene of new religious movements in Korea, including the situation in North Korea, where the Juche ideology replaces traditional religion. It identifies various factors contributing to the success of Korean sects, such as historical suppression, the search for cultural roots amidst Westernization, and the psychological solace sought after periods of occupation and war. The study also explores the international missions of sects like the Church of Unification and Shincheonji. Lastly, it examines the lived experiences within sects, highlighting the disparities between proclaimed ideals and actual realities.

Použité zdroje

Knihy

ŘÍČŇAN, Pavel. *Psychologie náboženství a spirituality*. Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-312-3.

TAYLOR, Bron. *The Encyclopedia of Religion and Nature*. Continuum, 2005. ISBN 9780199754670.

TURNER, Jonathan, et al. *The Emergence and Evolution of Religion: By Means of Natural Selection*. New York: Routledge, 2017. ISBN 9781315111995.

GEORGE D., Chryssides. *Historical Dictionary of New Religious Movements*. 2. Scarecrow Press, 2011. ISBN 0810879670.

CURTIS, Edward E. The Nation of Islam. In: *Handbook of Islamic Sects and Movements*. Leiden: Brill, 2021, s. 658-672. ISBN 9789004425255.

ČCHO-WALL, Janghŭi. *Encyclopedia of Korea*. Kegan Paul International, 1999. ISBN 9780710306586

KISTER, Daniel A. *Korean Shamanist Ritual: Symbols and Dramas of Transformation*. Jain publishing company, 2006. ISBN 978-0895818621.

KIM, El-Hannah. *Confucian Ideology. Korean American women: From tradition to modern feminism*. Westport: Praeger Publishers, 1998. ISBN 0275959775

YOON, Yongbok. New Religions and Daesoon Jinrihoe in Korea. *The Journal of CESNUR*. Seoul: The Asian Institute for Religions, 2008, 2(5), 17-25. ISSN 2532-2990.

POKORNY, Lukas a Franz WINTER. *Handbook of East Asian New Religious Movements*. Leiden and Boston: Brill, 2018. ISBN 978-90-04-36297-0.

YOO, Jeungsook. *A Korean Approach to Actor Training*. London: Routledge, 2018. ISBN 9781138189393.

BUSWELL JR., Robert E. *Religions of Korea in Practice: Princeton Readings in Religions*. 3. Princeton: Princeton University Press, 2018. ISBN 9780691188157

JAE-SEO, Jung. Daoism in Korea. In: *Daoism Handbook*. Brill, 2000, s. 792-820. ISBN 9789004391840.

LITTLEJOHN, Ronnie L. *Daoism: An Introduction*. London: Bloomsbury Publishing, 2009. ISBN 978-1845116392.

Odborné články

HOLLIDAY, Robin. Human ageing and the origins of religion. *Biogerontology*. Netherlands: Kluwer Academic Publishers, 2001, (2), 73-77.

HELMAN, Cecil G. Cultural aspects of time and ageing: Time is not the same in every culture and every circumstance; our views of ageing also differ. *EMBO Reports*. European Molecular Biology Organization, 2005, **6**(1), 54-58.

STARK, Rodney a Bainnridge WILLIAM SIMS. Of churches, sects, and cults: Preliminary concepts for a theory of religious movements. *Journal for the Scientific Study of Religion*. Wiley, 1979, 117-131.

KIM, Andrew Eungi. Christianity, Shamanism, and Modernization in South Korea. *The Wisdom of the Heart and the Life of the Mind: Fiftieth Anniversary Issue (SPRING/SUMMER 2000)*. CrossCurrents, 2000, **50**(1/2), str. 112-119.

JOHNSON, Benton. On Church and Sect. *American Sociological Review*. 1963, **28**(4), 539-549.

SALIBA, John A. Review: The Study of UFO Religions. *Nova Religio: The Journal of Alternative and Emergent Religions*. 2006, **10**(2), 103-123.

BUXANT, Coralie, Vassilis SAROGLU, Stefania CASALFIORE a Louis-Léon CHRISTIANS. Cognitive and emotional characteristics of New Religious Movement members: New questions and data on the mental health issue. *Mental Health, Religion & Culture*. 2007, **10**(3), 219-238.

INTROVIGNE, Massimo. The Flourishing of New Religions in Korea. *Nova Religio: The Journal of Alternative and Emergent Religions*. 2021, **25**(1), 5-13.

WOO, Hairan. New Religious Movements in South Korea focused on Contemporary Situation. *Sindžonggjojŏngu*. 2010, **22**(1), 1-12.

KIM, Hongčöl. 2013. Hanguk sindžonggjo yŏnguŭi hjŏnhwanggwa kwadže: The Present State and Issue of the Study of Korean New Religions. *Hanguk čonggjo*, **36**(1): 15-52

DE CRUZ, Helen. Religion and Science. *Stanford Encyclopedia of Philosophy* [online]. The Metaphysics Research Lab, Department of Philosophy, Stanford University, 2022 [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://plato.stanford.edu/entries/religion-science/>

WOO, Hairan. New Age in South Korea. *Journal of Alternative Spiritualities and New Age Studies*. London: Alternative Spiritualities and New Age Studies Association, 2008, 1-31.

BARKER, Eileen. The Unification Church. *Alternative Spirituality and Religion Review*. 2018, **9**(1), 223-229. ISSN 1946-0538

Internetové zdroje

WAINWRIGHT, William. Monotheism. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* [online]. The Metaphysics Research Lab, Department of Philosophy, Stanford University, 2018 [cit. 2023-06-27]. Dostupné z: <https://plato.stanford.edu/entries/monotheism/>

MCCLENDON, David a Conrad HACKETT. *Christians remain world's largest religious group, but they are declining in Europe*. *Pew Reseaech Center* [online]. 5.4.2017 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2017/04/05/christians-remain-worlds-largest-religious-group-but-they-are-declining-in-europe/>

What is Wicca?. *Celtic Connection: Helping You Live a Magical Life Since 1997* [online]. [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://wicca.com/wicca/what-is-wicca.html>

Jehovah's Witnesses Around the World: Korea, Republic of. *Jw.org: Jehovah's Witnesses* [online]. 2023 [cit. 2023-06-11]. Dostupné z: <https://www.jw.org/en/jehovahs-witnesses/worldwide/KR/>

Jehovah's Witnesses Commemorate 100 Years in Korea. Jw.org: Jehovah's Witnesses [online]. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, 2012 [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.jw.org/en/news/region/south-korea/jehovahs-witnesses-100-years-south-korea/>

Christian Neutrality in South Korea—History of Faith and Courage. Jw.org: Jehovah's Witnesses [online]. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, 2019 [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.jw.org/en/news/region/south-korea/christian-neutrality-history-faith-courage/>

Library: čosõň raibũrõri. Jw.org: Jehovah's Witnesses [online]. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.jw.org/cs/knihovna/?contentLanguageFilter=ko-cn>

Jw.org: Jõhowaũi čũgin [online]. Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania. [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.jw.org/kvk/>

Učení církve Nové nebe, nová země – Shincheonji. Shincheonji nové nebe nová země [online]. Shincheonji ČR Praha [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.shincheonji.cz/predstaveni/uceni/>

Nové nebe nová země – Shincheonji (představení). *Shincheonji nové nebe nová země* [online]. Shincheonji ČR Praha [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.shincheonji.cz/predstaveni/>

CLARKE, Carrington. Cult or church? This Korean sect has thousands of devotees, but ex-believers lost faith and money. *ABC News* [online]. ABC NEWS, 2021 [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://www.abc.net.au/news/2021-05-02/south-koreas-secretive-religious-sect/>

DAVID, Barnett. Vrillon: the alien voice hoax that became a legend. *Independent* [online]. The Independent, 2017 [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: https://www.independent.co.uk/news/long_reads/vrillon-hacking-alien-voice-seventies-extra-terrestrial-hoax-unexplained-mysteries-a8069926.html100101810

Ostatní zdroje

WOO, Hairan. *Buddhist Online Rituals in South Korea*. 2013. Seoul National University. Práce byla prezentována na konferenci 32. International Society for the Sociology of Religion (ISSR), Turku-Åbo, Finland.